

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Дипломна робота

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» на тему

**ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕТАФОРИЧНИХ
ОДИНИЦЬ У ПРОЗІ ДЖ. СТЕЙНБЕКА**

Виконав:

студентка VI курсу 61 групи
напряму підготовки: 020303 Філологія
спеціальності: 8.02030302 Мова і
література (англійська)*

Тарасюк Віта Володимирівна

Науковий керівник:

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри англійської мови

Онопрієнко Тетяна Миколаївна

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТАФОРИЧНИХ ОДИНИЦЬ У РАМКАХ ЛІНГВОКОГНІТИВНОГО ПІДХОДУ	9
1.1. Концепт як основа мовної картини світу	9
1.2. Методи концептуального аналізу	14
1.3. Лінгвістичний статус метафори	19
1.3.1. Підходи до розуміння сутності метафори	24
1.3.2. Метафора в системі тропів	27
1.3.3. Метафора в рамках когнітивно-дискурсивного дослідження...	35
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	43
РОЗДІЛ 2. РОЛЬ МЕТАФОРИЧНИХ ОДИНИЦЬ У ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ КАРТИНИ СВІТУ ДЖ. СТЕЙНБЕКА.....	45
2.1. Базові поняття аналізу та інтерпретації метафоричних одиниць в прозі Дж. Стейнбека	45
2.2. Концептуальна метафора в рамках когнітивно-дискурсивного дослідження метафоричних одиниць у творах Дж. Стейнбека	51
2.3. Метафоричні одиниці концептуального макрополя СВІТ	57
2.3.1. Метафоричні одиниці концептуального поля СВІТОБУДОВА.....	66
2.3.2. Метафоричні одиниці концептуального поля ПОВІТРЯ	74
2.3.3. Метафоричні одиниці концептуального поля ВОГОНЬ	79
2.3.4. Метафоричні одиниці концептуального поля ЗЕМЛЯ	83
2.3.5. Метафоричні одиниці концептуального поля ВОДА	85
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	89
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	91
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	93

ВСТУП

Дипломна робота присвячена вивченню особливостей функціонування метафоричних одиниць у прозі Дж. Стейнбека, аналізу ролі метафори і метафоричних одиниць у відтворенні ідіостилю автора, а також опису когнітивної карти концептуальних метафор, властивих індивідуальному стилю Дж. Стейнбека.

Дослідження виконано в руслі когнітивної парадигми і ґрунтується на положенні про те, що мовна форма являє собою відображення когнітивних структур. Тому між когнітивними і мовними структурами існують і можуть бути виявлені цілком певні кореляції. В рамках когнітивного підходу метафора розглядається як загальний когнітивний механізм, який дає можливість вивчати неспостережувані явища, що відбуваються у свідомості людини і пов'язані з відображенням і осмисленням навколишньої дійсності. Вивчення метафори відкриває доступ до концептуальних систем, що утворюються у свідомості людей і відображають реальний світ, систем, які утворюють концептуальні картини світу, в достатній мірі загальні для носіїв однієї і тієї ж культури, з тим, щоб забезпечити необхідну міру взаєморозуміння. Створювані метафорою нові концепти мовної картини світу поєднують в собі логічні суті різного порядку, синтезують абстрактне і конкретне; вони є результатами взаємодії і пізнавальних процесів, і емпіричного, і культурного досвіду людини, і її мовної компетенції. Розвиток когнітивної теорії метафори, представленої в роботах вітчизняних і зарубіжних вчених як (Н.Д. Арутюнова [6], А.Н. Баранов [9], В.Г. Гак [18], Ю.Н. Караулов [45], В.Н. Телія [81], Г.Н. Складєвська [75], Дж. Лакофф та М. Джонсон [54], Р.М. Фрумкіна [86], Е. Маккормак [58]), вимагає залучення великого практичного матеріалу, що визначає актуальність даного дослідження.

Актуальність дослідження. Актуальність дослідження полягає в необхідності вивчення метафори не стільки в якості засобу створення образності в мові і способу прикраси мови, як вона традиційно розглядалася в рамках риторики, поетики, стилістики та теорії літератури, скільки у вивченні метафори у світлі нової наукової парадигми - когнітивної лінгвістики, де вона зв'язується з певними когнітивними структурами і розглядається як один з основних механізмів пізнання світу, відображення позамовної дійсності і особливостей людського інтелекту в одиницях мови і мислення. Дослідження творів Дж. Стейнбека з точки зору когнітивно-дискурсивного підходу, який є провідним напрямком у лінгвістичній науці XXI століття, дозволяє по-новому розуміти особливості мовної особистості письменника. Крім того, застосування методів дослідження когнітивної лінгвістики дає можливість шляхом співвіднесення когнітивних і мовних структур, укладених в метафоричних одиницях Джона Стейнбека, скласти уявлення про концептосферу мовної особистості автора, складові якої засновані не лише на його особистому досвіді, але і на досвіді суспільства, в якому він сформувався як письменник, що одержав всесвітнє визнання.

Мета роботи — системне дослідження особливостей метафоричних одиниць з позиції розкриття своєрідності і неповторності концептуального мислення окремого автора.

Загальна **гіпотеза** дослідження полягає в тому, що концептуальне сприйняття світу Дж. Стейнбека відрізняється помітними особливостями, що впливають на відтворення метафоричних одиниць з творів даного автора.

Предметом дослідження є когнітивно-дискурсивний аналіз ролі метафоричних одиниць у вербалізації концептуальної картини Дж. Стейнбека.

Об'єктом дослідження є оригінали прозових творів Дж. Стейнбека, а також принципи і результати відтворення метафоричних одиниць автора, що

доводять особливості сприйняття і відображення картини світу окремо взятого автора.

Досягнення поставленої мети передбачає необхідним вирішення ряду **завдань**, які у загальному вигляді зводяться до наступних:

- 1) описати основні тенденції розвитку теорії метафори у лінгвістичних працях вітчизняних і зарубіжних науковців.
- 2) провести комплексний контекстуальний аналіз метафоричних одиниць у прозових творах Дж. Стейнбека.
- 3) виявити і систематизувати основні концептуальні метафоричні моделі, встановити, які з них є дискурсивними практиками прози Дж. Стейнбека.
- 4) охарактеризувати основні риси ідіостилю Дж. Стейнбека на основі складеної когнітивної схеми концептуальних метафор.

Методи дослідження. З метою досягнення поставлених завдань було застосовано метод *дискурсивного аналізу* та *метод інтерпретаційного аналізу* текстових фрагментів. Поєднання вищезазначених методів з *методом індуктивного аналізу* відображено в теоретичних узагальненнях. В якості додаткового методу було використано *метод статистичного аналізу та метод компонентного аналізу* словникових дефініцій.

Матеріалом дослідження послужила картотека зібраного нами емпіричного матеріалу у вигляді прикладів метафоричних одиниць. Для добору даного матеріалу були використані оригінали прозових творів Дж. Стейнбека: «Райські пасовища», «Квартал Тортилья-Флет» та «Перлина». Всього було проаналізовано більше 260 метафоричних одиниць, що належать до концептуального поля СВІТ.

Методологічною основою дослідження послужили розвідки вітчизняних і зарубіжних лінгвістів, які спеціалізуються в сфері когнітивної лінгвістики, літературознавства, лінгвокультурології, теорії дискурсу, концепту та метафори.

Наукова новизна розвідки полягає у тому, що метафоричні одиниці було розглянуто з урахуванням ідіостилу письменника; досить детально представлена когнітивна карта концептуальних метафор Дж. Стейнбека, що належать до концептуального поля СВІТ; вибудована система методик, здатна в повній мірі адекватно відображати тонкі і суперечливі особливості метафоричних одиниць прозових творів Дж. Стейнбека.

Теоретичне значення роботи визначається тим, що вона вносить вклад у розробку теоретичних підходів до дослідження метафоричних одиниць різних концептуальних полів. Основні висновки і положення роботи сприяють осмисленню провідних напрямків вивчення метафори як такої і метафоричних одиниць, зокрема, у світлі когнітивно-дискурсивного підходу. Дане когнітивно-дискурсивне дослідження відкриває можливість подальшого вивчення метафоричних одиниць під новим кутом зору: як способу вербалізації в рамках когнітивно-дискурсивного підходу у прозі Дж. Стейнбека.

Практичне значення роботи: зібраний емпіричний матеріал, а також підходи до інтерпретації метафоричних одиниць, систематизація концептуальних метафор Дж. Стейнбека у вигляді когнітивної карти відкривають можливість використовувати їх у навчальних курсах теорії та практики англійської мови (у курсі мовного спілкування та міжкультурної комунікації), стилістики, лінгвокультурології, лінгвістики тексту, психолінгвістики, когнітивістики. Зібраний матеріал також може бути використаний при написанні курсових і дипломних робіт, при складанні навчальних посібників для школярів і студентів.

Результати дослідження дозволили сформулювати наступні **положення, що виносяться на захист:**

1. Метафори виступають не стільки в якості засобу створення образності в мові і способу прикраси мови, скільки як один з основних механізмів пізнання світу, відображення позамовної

дійсності і особливостей людського інтелекту в одиницях мови і мислення.

2. Серед метафоричних одиниць прози Дж. Стейнбека, враховуючи особливості його ідіостилю, найбільший інтерес представляють власне метафори (як узуальні, стерті, зафіксовані в словниках, так і творчі, авторські), що роблять уявлення про мовну особистість Дж. Стейнбека об'ємними і багатограними, та уособлення, які є найбільш очевидною онтологічною метафорою і дозволяють осмислювати досвід взаємодії з неживими сутностями в термінах людських мотивацій, характеристик, діяльності людей.
3. Когнітивний ресурс метафори дозволяє простежити, яким чином вербалізується уявлення про внутрішній світ автора, а також усвідомити роль метафори в концептуалізації придбаних знань.
4. Метафоричні одиниці виступають конструктивним елементом прозового художнього тексту, створюють загальний фон оповіді, передають бачення дійсності, властиве тільки даному автору, є важливими складовими його індивідуального стилю.
5. Концептуальні метафори у прозі Дж. Стейнбека спрямовані на усвідомлення читачем особливостей прояву мовної особистості окремого письменника і відображення ним картини світу, та можливість через аналіз цих особливостей отримати джерело знань про себе і своє місце у світі.

Апробація результатів дослідження. Основні результати роботи обговорювалися на VII Всеукраїнській науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих науковців «Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації» (27 березня 2015 р., м. Житомир). За результатами конференції була опублікована стаття «Концептуальна метафора як елемент мовомислення Дж.Стейнбека» у збірці матеріалів конференції.

Структура роботи. Дипломна робота загальним обсягом 102 сторінки складається зі вступу, двох розділів з висновками до кожного з них, загального висновку, списку використаної літератури та додатків. Розділ 1 «Теоретичні основи дослідження метафоричних одиниць в рамках лінгвокогнітивного підходу» містить загальні положення концепту як основи мовної картини світу, поняття методів концептуального аналізу, лінгвістичного статусу концептуальної метафори та основні напрямки вивчення метафори. Розділ 2 «Роль метафоричних одиниць у вербалізації концептуальної картини світу Дж. Стейнбека» розкриває положення про «когнітивність», «концепт» і «дискурс» як базові поняття аналізу та інтерпретації метафоричних одиниць в прозі Дж. Стейнбека, вивчає стилеформуючу роль концептуальної метафори в рамках когнітивно-дискурсивного підходу до аналізу метафоричних одиниць у прозі письменника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики: навч. посібник / упоряд. Л. Н.Чуріліна – М.: Флінта: Наука, 2009. – 416 с.
2. Алефіренко М.Ф. Сучасні проблеми науки про мову: навч. посібник / Н.Ф. Алефіренко. – 2-е вид. – М.: Флінта: Наука, 2009. – 416 с.
3. Алікаєв Р.С. Мова науки в парадигмі сучасної лінгвістики. – Нальчик: Ель-Фа, 1999. – 318 с.
4. Апресян Ю.Д. Избранные труды. Том I. Лексическая семантика (синонимические средства языка) 2-изд., испр. и доп. – М.: Языки русской культуры, 1995. – 464 с.
5. Арнольд.В. Стилїстика. Сучасний англійська мова. – 8-е изд. – М: Флінта: Наука, 2006. – 384 с.
6. Арутюнова Н.Д. Метафора и дискурс / Н.Д. Арутюнова // Теория метафоры. М.: Прогресс, 1990. – 512 с.
7. Арутюнова Н. Д. Логический анализ языка. Культурные концепты. – М.: Языки славянских культур, 2007. – 288 с.
8. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека. – М.: Языки русской культуры, 1998. – 896 с.
9. Баранов А.Н. Очерк когнитивной теории метафоры // Баранов А.Н., Караулов Ю.Н. Русская политическая метафора (материалы к словарю). М.: ИРЯ РАН, 1991. С. 184-193.
10. Бірдслі М. Метафоричне сплетіння // Теорія метафори. Збірник статей. – М.: Прогрес, 1990. – С. 194-221.
11. Будагов Р.А. Сравнительно-семасиологические исследования (Романские языки). Учебник. – М.: МГУ, 1963. – 303 с.
12. Будагов Р.А. Что такое развитие и совершенствование языка? 2-е изд., доп. – М.: Добросвет-2000, 2004. – 304 с.

13. Борботько В.Г. Принципи формування дискурсу. Від психолінгвістики до лінгвосинергетики: – М.: КомКнига, 2007. – 288 с.
14. Вайсгербер Й. Л. Родной язык и формирование духа. Пер. с нем., вступ. ст. и комм. О. А. Радченко. Изд. 3-е. [Текст] / Й. Л. Вайсгербер. – М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2009. – 232 с.
15. Вежбицька А. Семантичні універсалії і опис мов. – М.: Мови слов'янської культури, 1999. – 776 с.
16. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Текст] : Близько 170000 сл. та словосполучень / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. — К.; Ірпінь: Перун, 2001. — 1440 с.
17. Виноградов В.В. Про мову художньої прози. – М.: Наука, 1980. – 316 с.
18. Гак В.Г. Языковые преобразования. – М.: Школа «Языки русской культуры», 1998. – 768 с.
19. Гальперін І.Р. Стилїстика англійської мови. – М., 1981. – 370 с.
20. Гальперін І.Р. Вибрані праці. / В. Р. Гальперін. – М: Вища школа, 2005. – 255 с.
21. Григор'єва О. Н. Колір і запах влади. Лексика чуттєвого сприйняття в публіцистичному і художньому текстах: Навчальний посібник / О. М. Григор'єва. – М.: Флінта: Наука, 2004. – 248 с.
22. Гумбольдт В. фон. Мова і філософія культури. – М.: Прогрес, 1985. – 450 с.
23. Гейвин Х. Когнитивная психология / Х. Гейвин. – М.: Питер, 2003. – 268 с.
24. Гиндин С.И. Опыт статистической реконструкции семантики поэтического идиолекта по корпусу связных текстов // Автоматическая обработка текста методами прикладной лингвистики. Материалы Всесоюзной конференции 6–8 декабря 1971 г. – Кишинев, 1971. – С. 77 – 79.

25. Демьянков В.З., Жарова Д.В., Сергеев А.И. Контрастивная лингвистическая психология и психолингвистика // Вопросы психолингвистики. – М.: Институт языкознания РАН, Московский институт лингвистики, 2015. № 2 (24). – С. 55-63.
26. Демьянков В.З. Политическая наука. Политический дискурс: История и современные исследования. № 3. – М., 2002. – С.32-43
27. Дейнан Е. Метафори: Довідник з англійської мови / Елліс Дейнан. Пер: з англ.; С. Р. Томашина. – М.: Астрель, 2003. – 251 с.
28. Дмитровська М.А. Знання і думка: образ світу, образ людини / М. А. Дмитровська // Логічний аналіз мови: Знання і думка. – М: Наука, 1988 – 43 с.
29. Девідсон Д. Що означають метафори // Теорія метафори. Збірник статей. – Ш.: Прогрес, 1990. – С. 172-193.
30. Жаботинская С.А. Концептуальный анализ языка: фреймовые сети // Мова. Науково-теоретичний часопис із мовознавства. № 9: Проблеми прикладної лінгвістики / Під ред. Іщенко Д.С. – Одеса: Астропринт, 2004. – С. 81-92.
31. Жаботинская С.А. Геометрия смысла: концептуальные модели языка и фрактальные формы // Первая российская конференция по когнитивной науке. Тезисы докладов. – Казань: Казанский гос. ун-т, 2004. – С. 85-87.
32. Жаботинская С.А. Модели репрезентации знаний в контексте различных школ когнитивной лингвистики: интегративный подход // Когнитивные исследования языка. Вып. III. Типы знаний и проблемы их классификации: Сб. науч. трудов / Ред. Е.С. Кубрякова, Н.Н. Болдырев. – М.-Тамбов: Издательский дом ТГУ им. Г.Р. Державина, 2008. – С. 61-74.
33. Жаботинская С.А. Концепт / домен: матричная и сетевая модели // Культура народов Причерноморья. – 2009. – № 168. – Т. 1. – С. 254-259.

34. Жаботинская С.А. Элементарный код и динамика концептуальных структур (данные естественного языка) // Нелинейная динамика в когнитивных исследованиях – 2011. Труды конференции. – Нижний Новгород: Институт прикладной физики РАН, 2011. – С. 57-60.
35. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. / Т. А. Єщенко. – К. : Акад., 2009. – 264 с.
36. Залевська А. А. Текст і його розуміння. – Т.: Вид-во Твер. держ. ун-ту, 2001. – 177 с.
37. Зимова І. А. Психологічні аспекти навчання говорінню іноземною мовою. – М.: Просвіта, 1985. – 160 с.
38. Івшин В. Д. Синтаксис мови сучасної англійської мови. – Ростов-на-Дону: Фенікс, 2002. – 320 с.
39. Ільїн Е. П. Емоції і почуття. – СПб.: Пітер, 2002. – 752 с.
40. Казарцева О. М. Культура мовного спілкування: теорія і практика навчання. – М.: Флінта: Наука, 1998. – 496 с.
41. Карасик В. І. Мовне коло: особистість, концепти, дискурс. – М.: Гнозис, 2004. – 390 с.
42. Кириченко Н.В. Роль метафори в організації текстової структури науково-популярного твору // Функціонально-стилістичний аспект різних типів тексту: Межвуз. зб. наук, тр. / Пермський університет. – Перм, 1991. – С. 64-73.
43. Комова Т. А. Концепти мови в контексті історії і культури: курс лекцій. – М.: МАКС Прессб, 2003. – 120 с.
44. Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность. – М.: ЛКИ, УРСС Эдиториал, 2010. – 264 с.
45. Караулов Ю.Н. Лингвистическое конструирование и тезаурус литературного языка. – М.: Наука, 1981. – 367 с.

46. Кассирер Э. Философия символических форм. Пер. с нем. С. А. Ромашко. Т. 1: Язык [Текст] / Э. Кассирер. – М.-СПб.: Университетская книга, 2002. – 270 с.
47. Кошова В. Р. До проблеми знака та значення в мові. – М: Вид-во МПТИ, 1976. – 143 с.
48. Кожевникова Н.А. Избранные работы по языку художественной литературы / Сост. Е. В. Красильникова, Е. Ю. Кукушкина, З. Ю. Петрова; Под общ. ред. З. Ю. Петровой. – М.: Знак, 2009. – 896 с.
49. Кубрякова Е.С. и др. Краткий словарь когнитивных терминов. – М.: МГУ, 1996. – 245 с.
50. Кубрякова Е.С. 1992 – Проблемы представления знаний в современной науке и роль лингвистики в решении этих проблем // Язык и структуры представления знаний. – М., 1992. – С.4-38.
51. Кубрякова Е.С. 1994 – Парадигмы научного знания в лингвистике и ее современный статус // Изв. АН. Серия литературы и языка. – М., 1994. – Т.53, № 2. – С.3-15.
52. Кубрякова Е.С. 1994 – Начальные этапы становления когнитивизма. Лингвистика – психология – когнитивная наука // Вопр. языкознания. – М., 1994. – № 4. – С.34-37.
53. Лагута О. Н. Метафорологія: теоретичні аспекти. У 2ч. Ч. 1 / О. М. Лагута. – Новосибірськ: Новосиб. держ. ун-т, 2003. – 114 с.
54. Лакофф Дж., Джонсон М. Метафоры, которыми мы живем. Пер. с англ. Под ред. и с пред. А. Н. Баранова. Изд. 2-е. [Текст] / Дж. Лакофф, М. Джонсон. – М.: Издательство ЛКИ, 2008. – С. 256 .
55. Літературознавчий словник-довідник / [авт. – уклад. Р.Т. Громяк, Ю.І. Ковалів]. –Л.: Вища школа, 1997.- С. 547.
56. Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В.Н. Ярцева. – М.: Сов. Энциклопедия, 1990. – С. 685.

57. Ляпін С. Г. Концептологія: до становлення підходу. // Концепти. Наукові праці Центроконцепта. Вип. Р. – Архангельськ: Вид-во Помор, ун-ту, 1997. – С. 11-35.
58. МакКормак Э. Когнитивная теория метафоры // Теория метафоры. М., 1990. – С. 358-386.
59. Миколаєва Т. М. Лінгвістична демагогія // Прагматика і проблеми інтенціональності: Сб. навч. праць. – М.: АН СРСР, Інститут мовознавства, 1988. – С. 154-165.
60. Никитина С.Е. Устная народная культура и языковое сознание – М.: Наука, 1993. – 197 с.
61. Нелюбин Л. Л. Лінгвостилістика сучасного англійської мови. – М.: Флінта: Наука, 2007. – 128 с.
62. Новіков А. В. Семантика тексту та її формалізація. – М.: Наука, 1983. – 215 с.
63. Онопрієнко Т.М. Епітет у системі тропів сучасної англійської мови, (Семантика. Структура. Прагматика): Автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.04 / Т. М. Онопрієнко; Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. Х., 2002. – 19
64. Опаріна Е. О. Дослідження метафори в останній третині 20-го століття // Лінгвістичні дослідження в кінці 20-го століття.: Сб. оглядів / ІНІСН РАН Центр гум. наук-інформ. дослідж. отд. мовознавства – М.: 2000. – 216 .
65. Ортега-і-Гассет Х. Дві великі метафори // Теорія метафори. Сб. ст. – М: Прогрес, 1990. – С. 68-81.
66. Попова З. Д., Стернин І. А. Нариси з когнітивної лінгвістики. Воронеж: Витоки, 2003. – 191с.
67. Потапова Р. К. Коннотативная паралингвистика. – М.: Тріада, 1997. – 69 с.
68. Потебня А. А. Думка і мова. // Потебня А. А. Слово і міф. – М.: Правда, 1989. – С. 17-201.

69. Почепцов Р. Р. Мовна ментальність: Спосіб подання світу // Питання мовознавства. 1990. – № 6. – С. 110-122.
70. Рикёр П. Конфликт интерпретаций. Очерки о герменевтике / Пер. с фр. и вступит. ст. И. Вдовиной. – М.: 'КАНОН-пресс-Ц'; 'Кучково поле', 2002. – 624 с.
71. Сепир Э. Статус лингвистики как науки // Э.Сепир. Избранные труды по языкознанию и культурологии. М., 1993. – 261 с.
72. Серль Дж. Метафора // Теорія метафори. Збірник статей. – М.: Прогрес, 1990. – С. 307-341.
73. Синельникова Л. Н. Пиарология как наука о закономерностях моделирования социальных коммуникаций [Електронний ресурс] / Л. Н. Синельникова // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки. – 2013. – № 24. – С. 6-16.
74. Синельникова Л. Н. Современная дискурсивная "матрица" как показатель состояния общественного сознания / Л. Н. Синельникова // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки. – 2010. – № 2. – С. 10-33
75. Склярєвська Р. Н., Шмельов Д. Н. Метафора у системі мови. – М.: Наука, 1993. – 150 с.
76. Степанов Ю.С. Язык и Метод: К современной философии языка. М.: Языки русской культуры, 1998. – 784 с.
77. Седов К. Ф. Дискурс і особистість: еволюція комунікативної компетенції. – М.: Лабіринт, 2004. – 320 с.
78. Смирницький А. В. Лексикологія англійської мови. – М.: Омен, 1998. – 259 с.
79. Стернин І. А. Лексичне значення слова у мовленні. – Воронеж: Изд-во Воронеж, ун-та, 1985. – 171 с.

80. Стернин І. А. Комуникативна поведінка в структурі національної культури // Етнокультурна специфіка мовної свідомості: Сб. ст. / Ін-т мовознавства. – М., 1996.-е. – С. 97-112.
81. Телия В.Н. Русская фразеология – М.: Школа «Языки русской культуры», 1996. – 288 с.
82. Тынянов Ю. Н. Поэтика. История литературы. Кино / Юрий Николаевич Тынянов. – М. Наука, 1977. – 574 с.
83. Уорф Б. Наука и языкознание // Зарубежная лингвистика. І. М., 1999. – С.97-98.
84. Уфимцева А. А. Лексичне значення: принцип семасіологічного опису лексики. – М.: УРСС, 2002. – 240 с.
85. Фрумкина Р.М. Психолінгвістика. Учеб. для студентов высш. учеб. заведений. – М.: Академия, 2001. – 320 с.
86. Чалкова Е. Р. Сучасний англійська мова і сучасна особистість. – М.: ІМПРИНТ-ГОЛЬФСТРИМ, 1998. – 252 с.
87. Черкасова Е. Т. Переход полнозначных слов в предлоги. – М.: Наука, 1966. – 166 с.
88. Черкасова Е. Т. Русские союзы неместоименного происхождения. Пути и способы их образования. – М.: Наука, 1973. – 220с.
89. Шаховські У.І. Категоризація емоцій у лексико-семантичній системі мови. – Воронеж: Изд-во Воронеж, ун-та, 1987. – 192 с.
90. Шейгал Е.И. Семиотика политического дискурса. Диссертация на соискание ученой степени доктора филологических наук. Специальности 10.02.01 – Русский язык, 10.02.19 – Общее языкознание, социолінгвістика, психолінгвістика. Научный консультант д.ф.н., проф. В.И. Шаховский. Волгоградский государственный педагогический университет. Волгоград, 2000. – 440 с.

91. Яковенко Е. Б. Серце, душа, дух в англійській і німецькій мовних картинах світу (досвід реконструкції концептів) // Логічний аналіз мови: образ людини в культурі і мові. – М.: Індрік, 1999. – С. 39-51
92. Якобсон Р. О. Избранные работы. – М.: Прогресс, 1985. – 460 с.
93. Austin J.L. How to Do Things with Words. – Oxford, 1962. – 166 p.
94. Black M. More about metaphor // Metaphor and Thought. – ed. New York: Cambridge University Press, 1993. – P. 19-42.
95. Black M. Models and Metaphor // Studies in Language and Philosophy. – L. Cornell Univ. Press, 1962. – 267 p.
96. Cook G. Discourse and Literature: The Interplay of Form and Mind. – Oxford University Press, 1994. – 285 p.
97. D'Andrade R.G. Cultural Cognition // Foundations of cognitive science. – Cambridge, MA etc.: The MIT Press, 1993. – P.795-830.
98. JaniMiGi, Galbert Joseph P: Metaphor and non-metaphor. – Niemeyer, 1979. – 240 p.
99. Kovecses Z. Emotion concepts / Z.Kovecses. New York etc.: Springer-Verlag, 1990. – 230 p.
100. Leech G. N. Principles of Pragmatics: – London: Longman, 1983. – 250 p.
101. Longman Dictionary of Contemporary English. – Pearson Education Limited, 2003. – 1950 p.
102. Ortony A., ed. Metaphor and Thought. – New York: Cambridge University Press, 1993. – 678 p.
103. Oxford Advanced Learner's Dictionary. A.S. Hornby. - Oxford University Press, 2005. - 1539 p.
104. Reddy M.J. The Conduct Metaphor: A Case of Frame Conflict in our Language about Language. // Ed. by Ortony A. – Cambridge: Cambridge University Press, 1979. – P. 284-324.

105. Searle J. Metaphor.// Metaphor and Thought. Ed. by Ortony A. – ed. New York: Cambridge University Press, 1993. – P. 83-111.
106. Spears R.S. Slang and Euphemisms. A Dictionary of Oaths, Curses, Insults, Slang, and Metaphor, Racial Slurs, Drug Talk, Homosexual Lingo and Related Matters. – N.Y. – 1982. – 320 p.
107. Turner M., Fauconnier G. Conceptual Integration and Formal Expression // Metaphor and Symbolic Activity. 1995. Vol. 10. № 3. – P.183-204.
108. Steinbeck J. Of Mice And Man / John Steinbeck. – Режим доступа: http://www.kgbsd.org/cms/lib3/AK01001769/Centricity/Domain/664/Of_Mice_and_Men_-_Full_Text.pdf
109. Steinbeck J. The Pearl / John Steinbeck. – Режим доступа: <http://www.mrlocke.net/EnglishOne/Novel/Pearl/Chapter1.htm>
110. Steinbeck J. The Grapes of Wrath / John Steinbeck. – Режим доступа: <http://web.ff.cuni.cz/novyweb/utrl/files/grapesofwrath.pdf>
111. Steinbeck J. The Pastures of Heaven / John Steinbeck. – Режим доступа:<http://ebooks.cambridge.org/chapter.jsf?bid=CBO9780511666629&cid=CBO9780511666629A010>
112. Steinbeck J. Tortilla Flat / John Steinbeck. – Режим доступа: <http://ebooks.cambridge.org/chapter.jsf?bid=CBO9780511666629&cid=CBO9780511666629A012>